

A. Μη λογοτεχνικό κείμενο

Κυβερνοασφάλεια: Μας διδάσκει και τη διδάσκουμε

Το ακόλουθο συντομευμένο άρθρο του Ιωάννη Μαριά, επίκουρου καθηγητή του Τμήματος Πληροφορικής του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών, δημοσιεύτηκε στο τεύχος 41 (Νοέμβριος-Δεκέμβριος 2021) της εφημερίδας «ΟΠΑ News» <https://www.aueb.gr/el/oranews/kyvernoasfaleia> (προσπελάστηκε στις 30.3.2022).

Ο τομέας της κυβερνοασφάλειας (cybersecurity) εδώ και χρόνια έχει αποκτήσει έντονο κοινωνικό, ερευνητικό, επαγγελματικό, επιχειρηματικό και θεσμικό ενδιαφέρον. Ο όρος «κυβερνοασφάλεια» είναι αρκετά ευρύς, τόσο στην πρακτική εφαρμογή όσο και στην επιστημονική θεμελίωση, για να μπορέσει να γίνει απόλυτα κατανοητός σε λίγες γραμμές. Χάριν απλότητας, μπορούμε να θεωρήσουμε ότι αναφέρεται στα τεχνικά, νομοθετικά και λειτουργικά μέτρα, ή καλύτερα αντίμετρα, που ενισχύουν την προστασία πληροφοριών, πληροφοριακών συστημάτων και κρίσιμων υποδομών από κακόβουλες ενέργειες. Στις κακόβουλες ενέργειες μπορεί κανείς να κατατάξει, μεταξύ άλλων, την υποκλοπή προσωπικών, επιχειρηματικών ή εθνικής σημασίας πληροφοριών, την εκούσια ώθηση πληροφοριακών και διαδικτυακών συστημάτων σε καταστάσεις απάρνησης εξυπηρέτησης, την ψηφιακή πλαστογραφία και υφαρπαγή¹ ή το κλείδωμα διαδικτυακών λογαριασμών (π.χ. ηλεκτρονικής τραπεζικής), την εκμετάλλευση πληροφοριακών πόρων προς όφελος τρίτων, αλλά και την ανάσχεση² της ομαλής λειτουργίας κρίσιμων υποδομών (π.χ. του δικτύου ηλεκτροδότησης μεγάλης περιοχής).

Η διαρκώς αυξανόμενη ένταση των κυβερνοεπιθέσεων οφείλεται σε πολλούς παράγοντες. Η αυξανόμενη αξία –με την αυστηρά οικονομική ερμηνεία του όρου– των πληροφοριών και των αγαθών που φυλάσσονται ή διακινούνται, η αξία των υπηρεσιών που προσφέρονται από παρόχους και διαδικτυακούς ιστοτόπους, είναι προφανώς η αιτία της κλιμάκωσης. Όπως επίσης η καθολική διασυνδεσιμότητα όλων των «πραγμάτων» (things), αλλά και των χρηστών με το διαδίκτυο. Οι πληροφορίες που άθελά μας δημοσιεύουμε στο διαδικτυακό κοινωνικό μας είδωλο (social profile) είναι ικανές να λειτουργούν ως κερκόπορτες³ παραβίασης ασφάλειας του προσωπικού υπολογιστή

¹ υφαρπαγή = υποκλοπή.

² ανάσχεση = σταμάτημα, διακοπή.

³ κερκόπορτες = αδύνατα σημεία που παρέχουν τη δυνατότητα σε εχθρό να προκαλέσει καταστροφή.

ή λογαριασμού, ή ακόμα και του δικτύου της εταιρείας ή του οργανισμού στον οποίον εργαζόμαστε, εισάγοντας τρωτά σημεία, ικανά να χρησιμοποιηθούν από επιτήδειους, οργανωμένους ή όχι. Τέλος, το εύκολο και γρήγορο κέρδος ωθεί κατασκευαστές πληροφοριακών συστημάτων, ή διασυνδεδεμένων «πραγμάτων», αλλά και παρόχους δικτυακών υπηρεσιών να διαθέτουν παραγωγικά και εμπορικά τις λύσεις τους χωρίς αναλυτικούς και διεξοδικούς ελέγχους τρωτών σημείων. [...]

Η ακαδημαϊκή κοινότητα που δραστηριοποιείται στον χώρο έχει ως βασικό στόχο να εκπαιδεύσει και να εφοδιάσει τους μελλοντικούς επαγγελματίες και επιστήμονες με τις απαραίτητες δεξιότητες σε θέματα κυβερνοασφάλειας, αλλά και να διεξάγει έρευνα αιχμής. Σε αυτή την κατεύθυνση, είναι σε διαρκή αναζήτηση φοιτητών και ερευνητών που συνεχώς εισχωρούν στον τομέα αυτόν και μοιράζονται τις ίδιες επιστημονικές ανησυχίες, ώστε να επανδρώσουν τις ομάδες και να προάγουν την έρευνα.

A3. (μονάδες 25)

Με αφορμή το άρθρο του Ιωάννη Μαριά αναλαμβάνεις να γράψεις ένα δικό σου άρθρο (200-250 λέξεων), που θα δημοσιευθεί στην εφημερίδα του σχολείου σου, στο οποίο θα αναπτύσσεις τεκμηριωμένα τις απόψεις σου για τη σημασία της κυβερνοασφάλειας στις σύγχρονες κοινωνίες, που βασίζουν την ύπαρξή τους στην ψηφιακή διακίνηση αγαθών και πληροφοριών.

Μονάδες 25

B. Λογοτεχνικό κείμενο

ΑΝΤΩΝΗΣ ΣΟΥΡΟΥΝΗΣ (1942-2016)

Παιδιά των αιώνων παιδιά

Το ακόλουθο απόσπασμα προέρχεται από το αφήγημα «Παιδιά των αιώνων παιδιά», που ανήκει στη συλλογή Μισόν αιώνα άνθρωπος (Αθήνα: Εκδόσεις Καστανιώτη, 1996).

Ακόμα δεν έχω καταλάβει καλά καλά τι είναι αυτό το Ίντερνετ. Μια φίλη που έχει τα μισά χρόνια από μένα, κι όσο να 'ναι γνωρίζει το θέμα καλύτερα, μου λέει πως το Ίντερνετ είναι το κουτί που σου δίνει πληροφορίες.

Άρα και το περίπτερο της Ομόνοιας είναι Ίντερνετ.

Μου ρίχνει ένα βλέμμα χωρίς να απαντήσει. Αμφιβάλλω αν το ίδιο το Ίντερνετ είναι ικανό να σε κοιτάξει έτσι, όταν δεν μπορεί να σου απαντήσει σε μια τόσο απλή ερώτηση. Ακόμα κι αν σε θεωρήσει ηλίθιο.

Γιατί όχι; Συνεχίζω περιέργως. Πόσο μεγάλο πρέπει να 'ναι το κουτί για να το λέμε 'ντερνετ; Και τι είδους πληροφορίες πρέπει να σου δίνει, πέρα απ' αυτές που σου δίνει ο περιπτεράς από την τρύπα του;

Ό,τι πληροφορία θες, εξηγεί η φίλη μου, μπαίνεις μέσα κι επικοινωνείς με όλο τον κόσμο. Ως και τη γυναίκα που θέλεις βρίσκεις.

Εντάξει, και στο περίπτερο αν μπω και ξεφυλλίσω τα περιοδικά, θα βρω τη γυναίκα που θέλω. Εξάλλου, ειδικά για την περίπτωση αυτή, δεν έχω ανάγκη ούτε το ένα κουτί ούτε το άλλο. Τις γυναίκες που θέλω τις βρίσκω την κατάλληλη στιγμή μπροστά μου. Για παράδειγμα, τη γυναίκα μου τη βρήκα σε μια ταβέρνα στη Νάξο, ενώ περίμενα τον μαγαζάτορα να μου φέρει αυτά που παρήγγειλα. Γυναίκα δεν είχα παραγγείλει, ωστόσο τον είδα να μου τη φέρνει σαν ευτυχισμένος πατέρας που συνοδεύει την κόρη του νυφούλα στην εκκλησία.

Να καθίσει το κορίτσι εδώ που έχει άδειες καρέκλες;

Παρόλο που εκείνη είχε ξεκινήσει από τη μακρινή Κοπεγχάγη κι εγώ από τη Θεσσαλονίκη, ήμασταν και οι δυο συνεπείς στο ραντεβού μας.

«Μόνο να δώσουμε στα αντικείμενα την ικανότητα να σκέφτονται, μόνο τότε θα είμαστε πραγματικά ελεύθεροι και δημιουργικοί». Τα παραπάνω τα λέει ένα σαΐνι στα κόλπα αυτά, ο Νικόλας Νεγρεπόντης, Έλληνας στη Μασαχουσέτη, ο οποίος συγκέντρωσε τριακόσιους πενήντα νεαρούς επιστήμονες και όπως μας πληροφορεί το ρεπορτάζ, «δουλεύουν πάνω σε προγράμματα που ανιχνεύουν τις σχέσεις επικοινωνίας ανάμεσα στον άνθρωπο και στις μηχανές». Ο τύπος είναι πενήντα τριών χρόνων, όσο κι εγώ δηλαδή. [...] Σκοπός του είναι να κάνει τις μηχανές να σκέφτονται, σκοπός δικός μου να κάνω τους ανθρώπους να σκέφτονται. Και προπαντός να χαίρονται. [...]

«Τον εικοστό πρώτο αιώνα θα κυριαρχήσει η εικονική πραγματικότητα», λέει ο Νεγρεπόντης και τον πιστεύω. Κι εγώ, αν κοπροσκυλιάζω είκοσι μερόνυχτα στους δρόμους, θέλω το εικοστό πρώτο μερόνυχτο να την αράξω σπίτι μου και να δω εικόνες στην τηλεόραση. Τι γίνεται όμως με τον εικοστό δεύτερο αιώνα; Τον εικοστό τρίτο; Γιατί ο άνθρωπος δεν έχει μόνο μυαλό, έχει και καρδιά. Κι αυτή χτυπάει συνέχεια. Κάποτε μάλιστα βροντοχτυπάει. Κι άμα κάνεις πως δεν την ακούς, τότε σκάει μέσα σου σαν χειροβομβίδα και σε διαλύει. Το μυαλό σου κάνει τα χατίρια όπως ένας πιστός δούλος, της καρδιάς όμως εσύ πρέπει να της κάνεις τα χατίρια. Και τότε σε ανταμείβει. Γίνεται δορυφορική κεραία και συλλαμβάνει όλα όσα περνούν από μέσα της φέρνοντάς τα μπροστά σου. Περπατάς στον δρόμο σκεπτόμενος τι γίνεται ένας φίλος σου και ξαφνικά τον βλέπεις μπροστά σου να σου χαμογελά. Πηγαίνεις στην κουζίνα να πάρεις ένα ποτήρι νερό με τη σκέψη σου σε μια αγαπημένη γυναίκα και ξαφνικά χτυπάει το τηλέφωνο κι ακούς τη φωνή της.

Δεν είσαι παιδί του εικοστού πρώτου αιώνα, μου λέει η νεαρή μου φίλη.

Όχι, δεν είμαι. Είμαι όμως του εικοστού δεύτερου. Μπορεί και του εικοστού τρίτου.

B3. (μονάδες 25)

Ποια στάση ζωής προκρίνει ο αφηγητής; Συμφωνείς ή διαφωνείς μαζί του και γιατί; Να καταγράψεις την απάντησή σου σε ένα κείμενο 100-150 λέξεων.

Μονάδες 25